

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Trgovina ljudima
Razred	I i II
Autor nastavne jedinice	Drašković Mirjana
Škola	Tehnička škola Užice
Tip časa	Obrada
Nastavne metode	Dijaloška,
Oblici rada	Frontalni, individualni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	<ul style="list-style-type: none"> - da učenici shvate da je svaka „trgovina ljudima“ kršenje ljudskih i dečijih prava; - da uoče mehanizme ulaska u „mrežu“ trgovine ljudima; - uočavanje rizičnih oblika ponašanja;
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<ul style="list-style-type: none"> - da učenici shvate pojam „trgovine ljudima“ kao zonu kršenja ljudskih i dečijih prava; - da učenici steknu informacije o žrtvama trgovine ljudima i načinima na koje se postaje žrtva; - da razviju osetljivost za ovu temu i za žrtve trgovine ljudima; - uočavanje teorije „okrivi okrivljenog“ na primeru žrtvi trgovine ljudima.
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p style="text-align: center;">Uvodni deo (5 minuta)</p> <p>- Mozgalica: Na šta vas asocira sintagma „trgovina ljudima“? Učenici navode asocijacije, nastavnik beleži na tabli odgovore.</p> <p>- Najava teme: Nastavnik učenicima saopštava da će se na ovom času razgovarati o problemu „trgovine ljudima“.</p> <p style="text-align: center;">Glavni deo časa (35 minuta)</p> <p>Svaki učenik dobija primerak anketnog lista koji samostalno popunjava, zaokruživanjem jednog od ponuđenih odgovora ili upisivanjem u prazno polje.</p> <p>Anketa za učenike:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Da li si čuo/la za problem trgovine ljudima? <ul style="list-style-type: none"> DA NE 2. Šta je po tebi trgovina ljudima? (upiši odgovor) 3. Ko sve, po tvom mišljenju, može da bude žrtva trgovine ljudima? (upiši odgovor) 4. Ko, po tvom mišljenju, može da bude trgovac ljudima? (upiši odgovor)

5. Na koje sve načine vrbuju, regrutuju žrtve trgovine ljudima?
(upiši odgovor)

6. Da li je trgovina ljudima globalni problem koji pogađa sve zemlje širom sveta?

DA NE

7. Da li su zemlje u političkoj i ekonomskoj tranziciji češći primer porekla žrtve?

DA NE

8. Da li trgovina ljudima pogađa ekonomski razvijene zemlje?

DA NE

9. Trgovina ljudima je zastupljenija u neobrazovnijim sredinama?

DA NE

10. Da li trgovina ljudima postoji u našoj zemlji?

DA NE

11. Da li si čuo/la za neki slučaj trgovine ljudima?

DA NE

-Diskusija o pitanjima i odgovorima učenika Nakon popunjavanja ankete učenici i nastavnik će kroz razgovor analizirati odgovore. U diskusiji, učenici treba da odgovori na pitanje ZAŠTO? Na pitanja: 6,7,8,9,10.

-Koja prava se krše deci trgovinom?

-Učenici dobijaju po primerak teksta „Trgovina ljudima“ - Prilog broj 1, koji će pročitati. Diskusija o tekstu koji su pročitali, daju svoje komentare.

-Nastavnik izlaganjem upoznaće učenike sa dodatnim problemom sa kojim se suočavaju neke žrtve trgovine ljudima: problem zvani „**okrivi okrivljenog**“, Prilog 2. Naime, po ovoj teoriji koreni socijalnih problema smeštaju u onog ko trpi posledice (žrtve trgovine ljudima), a ne u karakteristike uslova u kojima se živi. Tako se problemi objašnjavaju/ rešavaju bez menjanja uslova koji ga i stvaraju. Jako je zastupljena i često se koristi nesvesno. U ovom slučaju, okrivljujemo žrtve trgovine ljudima zato što su se rizično ponašali (javljali na sumnjive oglase, naivno poverovali da im se nudi bolji život i sl.).

- Navodimo druge primere koje su „žrtve“ teorije „okrivi okrivljenog“: Romi (opisano u prilogu 2); žene žrtve nasilja u porodici (same su krive što trpe nasilje, one su davale povoda, to je njihov izbor, one to vole inače bi napustile nasilne muževe...); deca koja se kreću pomoću invalidskih kolica i u školi učenici tog odeljenja su samo u jednoj učionici (zbog njih ostala deca trpe, ne mogu da imaju nastavu po kabinetima

	<p>gde su adekvatna nastavna sredstva, zbog njih se nama uskraćuje pravo na kvalitetno školovanje). Naglasiti učenicima da ovakvim ramišljanjem (okrivljujući žrtvu) „svaljujemo“ problem na žrtvu a time ne možemo rešavati problem. Problem se mora rešavati menjanjem uslova koji ga i stvaraju.</p> <p>Završni deo (5 minuta)</p> <p>Diskusija na pitanje: Prevenција trgovine ljudima. Na koji način se problem rešava menjanjem uslova koji ga i stvaraju?</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Trgovina ljudima je globalni fenomen koji pogađa sve zemlje širom sveta, sve vere i sve nacije; - Trgovina ljudima je više izražena u manje razvijenim zemljama i manje obrazovanim narodima, uočavanje razloga. - Uočavanje teorije „okrivi okrivljenog“ na primeru žrtvi trgovine ljudima. - Uticaj i edukacija dece od strane društvene zajednice, kako bi deca pravovremeno prepoznala ovaj problem;
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<p>PRILOG 1: Trgovina ljudima</p> <p>Trgovina ljudima je danas treća najprofitabilnija kriminalna aktivnost, posle trgovine drogom i ilegalne trgovine oružjem.</p> <p>Trgovina ljudima je tesno poveza na sa drugim oblicima organizovanog kriminala, posebno sa trgovinom narkoticima i oružjem.</p> <p>Trgovina ljudima je globalni fenomen koji pogađa sve zemlje širom sveta. Zemlje u političkoj i ekonomskoj tranziciji i postkonfliktne zemlje najčešće su glavne zemlje porekla žrtava. Ali, trgovina ljudima pogađa i ekonomski razvijenije zemlje, koje se najčešće pojavljuju kao tranzitne zemlje i zemlje odredišta.</p> <p>Uprkos proklamovanim ljudskim pravima i ostvarenim slobodama, fenomen ropstva se nije izgubio, imamo ga i u 21. veku. Milion žena i dece, ali i muškaraca, prinuđeni su na prostituciju, služenje u kućama, rad na plantažama, prosjačenje i druge vidove prinudnog rada. Ljudima se trguje unutar granica jedne zemlje, ali i interkontinentalno.</p> <p>Trgovina ljudima je po mnoštvu izrabljivačkih ciljeva međunarodni, organizovani, kriminalni fenomen koji ima teške posledice po bezbednost, blagostanje i ljudska prava njegovih žrtava. Ljudska prava koja se žrtvi trgovine ljudima krše jesu: pravo na slobodu i ljudsko dostojanstvo; pravo na slobodu kretanja; pravo na odlučivanje i izbor; pravo na jednakost među ljudima; pravo na život, rad i obrazovanje; pravo na zdravlje. Trgovina ljudima, naročito u cilju seksualne eksploatacije, jeste “visoko profitabilna - nisko rizična” kriminalna aktivnost, koja uništava kvalitet života, a ponekad i sam život žrtava. To je moderno ropstvo čije su žrtve najčešće žene i devojke, ali sve češće se kao žrtve pojavljuju deca. U mnogim slučajevima, nivo fizičkih i psihičkih povreda nanesenih žrtvama trgovine ljudima je tako ozbiljan i trajan da ne postoji mogućnost da se njihovo fizičko i mentalno zdravlje medicinski kompletno sanira.</p> <p>Trgovina ljudima često se povezuje i izjednačava s problemom ilegalne migracije, sa krijumčarenjem ili prostitucijom. Međutim, postoji suštinska razlika.</p> <p>Trgovina ljudima je zločin protiv individue, jer nema pristanka tj. isključen je princip dobrovoljnosti, za razliku od prostitucije, ilegalne migracije, krijumčarenja koji su uvek dobrovoljni i uvek se</p>

odvijaju uz pristanak individue.

Najčešći oblici trgovine ljudima su: seksualna eksploatacija, radna eksploatacija, dužničko ropstvo, prinudni brak, lažno usvajanje, prinudno prosjačenje, prinuda za vršenje krivičnih dela, trgovina organima.

NAČIN VRBOVANJA:

„**Poslovne ponude**“ su veoma čest način vrbovanja. Nude se preko raznih oglasa sumnjivih agencija (agencije za posredovanje i zapošljavanje, itd.) unosni poslovi sa plaćenim putnim troškovima, vizom, smeštajem. Traže se najčešće mlade i atraktivne devojke. Ovakve „poslovne ponude“ mogu doći i od poznanika, prijatelja, rođaka.

Otmice su jedan od načina kojim se osoba uvlači u trgovinu ljudima. Otmice mogu izvesti i osobe od poverenja.

Lažni brakovi, način vrbovanja preko kojeg devojke obično bivaju namamljene pričom o boljem životu koji nudi odlazak sa „mužem“ u neku od zapadnih zemalja. Na kraju se ispostavi da je muž zapravo trgovac ljudima ili makro. Međunarodne agencije za posredovanje pri ženidbi mogu, takođe, prikrivati trgovinu ljudima.

Prodaja, bilo da je organizuje porodica ili neka institucija (npr. sirotište).

Internet se takođe koristi kao sredstvo vrbovanja. U poslednje vreme zabeležen je povećan broj slučajeva vrbovanja dece putem interneta - deca „četuju“ sa trgovcem ljudima jedno vreme, potom se nalaze, te ulazi u klasičan lanac trgovine ljudima.

Način vrbovanja i oblici trgovine ljudima stalno se menjaju.

PRILOG 2 TEORIJA OKRIVI OKRIVLJENOG (Ryan , 1976.)

Teorija po kojoj se koreni socijalnih problema smeštaju u onog ko trpi posledice , a ne u karakteristike uslova u kojima se živi.

Tako se problemi objašnjavaju/ rešavaju bez menjanja uslova koji ga i stvaraju.

Jako je zastupljena i često se koristi nesvesno.

KORACI:

- **DEFINIŠU SE PROBLEM I POPULACIJA KOJA JE NJIM POGOĐENA**
(npr. Romska deca su neuspešna u školi i često je napuštaju)
- **UPOREĐUJU SE VREDNOSNI SISTEM, KULTURA I SPECIFIČNA PONAŠANJA POPULACIJE KOJA IMA PROBLEM I KOJA GA NEMA/ često na osnovu stereotipa/**
(npr. Romi cene slobodu, nisu navikli da rade, nije im stalo do obrazovanja, vaspitno su zapušteni)
- **UZROK PROBLEMA SMEŠTA SE U RAZLIČITOSTI KOJE POSTOJE IZMEĐU TE DVE POPULACIJE**
(deca imaju problem zato što njihovim roditeljima nije stalo do toga da se oni školuju – ne uzima se u obzir da su nepismeni, da ne vide smisao u školovanju svoje dece jer ne mogu da se zaposle, nemaju

novac za knjige i odeću)

- **ZAPOČINJU SE AKCIJE KOJE MENJAJU POGOĐENU POPULACIJU, NPR. ODNOSI U PORODICI, IZBACUJU SE NJIHOV JEZIK I KULTURA, OBIČAJI I UČE SE PONAŠANJU KOJE JE KARAKTERISTIČNO ZA ONE KOJI PROBLEM "NEMAJU"**

(upisuju se u specijalne škole da bi im se olakšalo, na roditelje se vrši pritisak da daju decu u škole- a ne vodi se računa o tome da deca ne znaju jezik na kome se školuju)